

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/24/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2218205050
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2218205050.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudkýň: JUDr. Daša Kontríková a Mgr. Katarína Arnouldová, v spore žalobkyne: W. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. XXX, zastúpená: advokátska kancelária Baník & Partners, s. r. o., Košická 4984/46, Bratislava - mestská časť Ružinov, proti žalovaným: 1/ L. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H. XXXX/X, G. K., zastúpený: JUDr. Peter Nyilfa, advokát so sídlom Alžbetínske nám. 328, Dunajská Streda a 2/ KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, Bratislava, IČO 00 585 441, zastúpený: JUDr. Baltazár Mucska, advokát so sídlom Vajnorská 55, Bratislava, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaných 1/, 2/ proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 11. decembra 2019, č. k. 12C/58/2018-162, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa potvrdzuje.

II. Žalobkyňa má voči žalovaným 1/ a 2/ právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie výrokom I. zaviazal žalovaných 1) a 2) zaplatiť žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 eur, do 15 dní od právoplatnosti rozsudku, s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného. Výrokom II. súd priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1) a 2) v rozsahu 100 %.

2. Súd prvej inštancie rozsudok po citovaní § 11, § 13 ods. 1, § 116 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov vecne odôvodnil tým, že vzhľadom na vykonané dokazovanie a citované zákonné ustanovenia mal za preukázané, že syn žalobkyne utrpel pri dopravnej nehode, spôsobenej vozidlom žalovaného 1/ a vedeného jeho zamestnancom (tu súd poukazuje na to, že žalovaný 1/ pri svedeckej výpovedi M. N. ponechal bez akéhokoľvek povšimnutia vyjadrenie svedka o tom, že je zamestnancom žalovaného 1/ a išli práve do práce, pričom obe strany dostali priestor na polozenie doplňujúcich otázok svedkovi, ktorými toto vyjadrenie mohlo byť uvedené na správnu mieru), ktorý mal v čase predmetnej nehody uzavretú poisťnú zmluvu so žalovaným 2/ o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, tak vážne zranenia, ktorým podľahol. Žalobkyňa ako matka bola na svojho nebohého syna preukázateľne silne citovo viazaná, a jeho nečakanou smrťou jej (v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti) bola spôsobená nenapraviteľná ujma na zdraví v psychickej sfére. V dôsledku tejto udalosti nemôže byť nebohý syn pre svoju matku v budúcnosti jej oporou a životnou istotou, pretrhla sa väzba založená vo vzájomnej citovej spätosti, synovskej láske a spolupatričnosti. Tým súd uzavrel, že je tu nárok žalobkyne na jej odškodnenie titulom nemajetkovej ujmy v peniazoch z dôvodu vážneho nenávratného zásahu do jej osobnej integrity

- života a zdravia. Svedeckou výpoveďou sestry žalobkyne bola súdu preukázaná veľmi silná citová väzba syna a žalobkyne. Neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti žalobkyne vznikla trvalá a neodstrániteľná ujma. Žalovaný 1/ a najmä vodič vozidla síce znášajú bremeno zodpovednosti, preukázateľne sa s poškodenou nekontaktovali dostatočným spôsobom a neprejavili účinnú ľútosť (aj keď možno nie z ľahostajnosti, ale z obáv zo stretnutia).

3. Žalovaný 1/ ako majiteľ vozidla nesie zodpovednosť za dopravnú nehodu, ktorou vznikol žalobkyne nárok na nemajetkovú ujmu. Povinnosť plniť žalobkyne tu má však tiež poisťovňa, keďže žalovaný 1/ si voči poisťovni plnil svoje povinnosti a platila riadne poistné, na žiadanú škodu finančné prostriedky nemá. Tu sa práve prezentuje zmysel povinného poistenia, aby zodpovedný poistník nemusel znášať napriek plateniu poistného náhradu škody. Ak by náhrada nemajetkovej ujmy nemala byť predmetom poistného krytia, mohlo by to znamenať majetkové riziko zodpovedných subjektov a neistotu, či bude skutočne náhrada oprávneným poskytnutá. Povinnosť oboch žalovaných nevyplýva z rovnakého právneho titulu, kým povinnosť žalovaného 1/ je vzťahom priamym, zodpovednostným, povinnosť žalovaného 2/ vyvstala až zo vzťahu sekundárneho, poistného - medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/, čo však nebráni tomu, aby jedným rozhodnutím bol každý z nich zaviazaný na splnenie celej povinnosti žalobcom. Majú síce postavenie samostatných spoločníkov, vzájomne však ich vzťah je taký, že v tom rozsahu, v akom splní svoju peňažnú povinnosť jeden z nich, zaniká v tomto rozsahu dlh a tým aj povinnosť druhého.

4. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy určuje súd, pričom výška peňažného zadosťučinenia musí byť primeraná, avšak je predmetom voľnej úvahy súdu. Súd pri svojom rozhodovaní musí vychádzať z dvoch kritérií - a to závažnosti vzniknutej ujmy, pričom sa predpokladá, že čím je závažnejšia táto ujma, čo do svojho rozsahu trvania dôsledkov a pod., tým vyššia bude aj jej náhrada v peniazoch a z okolností, ku ktorým došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby. Súd preto musí v každom prípade vychádzať z dostatočne zisteného skutkového stavu, pretože len tak je možné docieľiť satisfakčnú funkciu priznanej náhrady nemateriálnej ujmy v peniazoch, ktorou sa sleduje primerané a zodpovedajúce vyváženie a zmiernenie vzniknutej nemajetkovej ujmy osobnosti postihnutej fyzickej osoby. Je potrebné zohľadniť i otázku samotného účelu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá v rámci primeraného zadosťučinenia konania o ochranu osobnosti sleduje predovšetkým funkciu satisfakčnú, pretože rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je možné exaktne kvantifikovať a vyčíslieť, nemajetková ujma, ktorá vznikla porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani odškodniť nedá. Je možné za ňu len poskytnúť zadosťučinenie (satisfakciu).

5. Súd pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v prípade žalobkyne vychádzal z toho, že žalobkyňa bola silne citovo viazaná práve na svojho nebohého syna, pri ňom zažívala emočne plný a spokojný život, v neho vkladala svoju dôveru, že bude opatrená a nebude strádať. Žalobkyne sa od základov zmenil život, prišla o radosť, ktorú mohla so svojím synom prežívať, o rodinu a jej celistvosť, o súkromie, a nakoniec aj o radosť zo života, ktorý (život) bude navždy poznačený práve dôsledkami dopravnej nehody. Súd pri rozhodnutí o výške odškodnenia prihliadol na tieto uvádzané okolnosti. Ľudský život predstavuje najväčšiu hodnotu v spoločnosti a žalobkyňa stratila možnosť prežiť život s blízkou a milovanou osobou, rozvíjať s ňou svoje vzájomné vzťahy, čo sa negatívne prejavilo vo všetkých oblastiach jej života a v podstate v strate schopnosti radosť sa a prežívať šťastie. Vodiacimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie. Pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, jej výška nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch súd, nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine, a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine, aj to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol. Výška peňažnej satisfakcie však na druhej strane nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu. Závažnosť zásahu do osobnostných práv žalobkyne je toho najvyššieho stupňa, smrť syna je neodstrániteľný následok, ktorý možno iba mierniť, avšak tento negatívny zásah akýmkoľvek rozhodnutím súdu nemôže byť nahradený. Pri určení výšky náhrady súd tiež prihliadol aj na už priznané výšky náhrad nemajetkovej škody podľa ustanovení o ochrane osobnosti v obdobných sporoch.

6. Všeobecné súdy musia zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady. Tu príkladmo možno uviesť,

že rozsudkom Okresného súdu Trnava z 05.12.2015, č. k. 8C/55/2014-163 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/156/2016 z 07.08.2017 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 eur za smrť manželky žalobcu v dôsledku protiprávneho úkonu zodpovedného subjektu (fyzickej osoby), spočívajúceho v porušení pravidiel cestnej premávky, rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k.21C/279/2016-116 z 10.07.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/299/2018 súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyni v sume 15.000 eur a plnoletým deťom, žijúcim so zomrelým v spoločnej domácnosti po 12.000 eur a 13.000 eur za smrť 50-ročného manžela, ktorý ako spolujazdec, utrpel pri nehode smrteľné zranenia. Z rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 11C/496/2015-225 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 25Co/258/2016 z 29.03.2017 vyplýva povinnosť žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 15.000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla v dôsledku úmrtia manžela žalobkyne dopravnou nehodou. Rozsudkom Okresného súdu Trnava z 15.04.2015 č. k. 37C/358/2013-203 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Trnave, sp. zn.26Co/724/2015 z 31.10.2017 bola uložená povinnosť zaplatiť žalobcom 1), 2) (v čase nehody dospelým synom zomrelého) každému po 10.000 eur, žalobcom v 3), 4) rodičom zomrelého každému po 3.000 eur.

7. Žalobkyňa si uplatnila peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 eur. Nepeňažné zadosťučinenie v danom prípade by nebolo podľa súdu dostačujúce. Okrem psychickej bolesti je žalobkyňa zasiahnutá stratou osoby, ktorá bola jej oporou, matka stratila osobu, s ktorou trávila veľa času, pričom uvedené chvíle jej už nebudú nahradené. Náhle úmrtie bolo a je pre žalobkyňu mimoriadne traumatizujúce, utrpela ťažkú citovú ujmu, ktorá stále pretrváva. Námietka žalovaných o neprimerane výške uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy bola nedôvodná, podľa názoru súdu bola preukázaná jej adekvátnosť (ktorá vo výške 15.000 eur nepochybne nemôže byť náhradou za život, ale slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy) a pre žalovaného 2/ nie je likvidačná. Predstavuje základné štandardné kompenzovanie zmiernenia ujmy žalobkyne v prípade, kedy navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v zmysle zásad slušnosti a naplnenia požiadavky morálnej správnosti, ktorá je predovšetkým požiadavkou spravodlivosti, je spôsobilá naplniť reštitučnú podstatu kompenzácie.

8. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa ods. 2 ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Súd žalobkyni ako úspešnej strane sporu priznal nárok na náhradu trov voči žalovaným v plnom rozsahu.

9. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný 1/ z dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) Civilného sporového poriadku. Žalobkyňa zásah do osobnostných práv odôvodnila tým, že dňa 09.11.2016 M. N. ako vodič motorového vozidla značky Fiat Ducato s EVČ: DS 524 DZ patriace do vlastníctva žalovaného 1/, viedol na ceste č. I/75 v smere na kruhový objazd na Matúškovo motorové vozidlo, keď dostal na rovnom úseku cesty šmyk, nezvládol riadenie a s vozidlom prešiel do protismeru, kde ľavou bočnou stranou narazil do oproti idúceho vozidla zn. Ford Tranzit s EVČ: GA 253 EM, vodičom ktorého bol V. M. a spolujazdcom bol E. M., syn žalobkyne. E. M. zraneniam utrpým pri dopravnej nehode po prevoze do nemocnice podľaohol. M. N., ako vodič motorového vozidla následne bol Rozsudkom Okresného súdu Galanta zo dňa 10.05.2017, sp. zn. 9T/46/2017 uznaný za vinného. Dopravnú nehodu, v ktorej prišiel o život syn žalobkyne teda zapríčinil M. N., pričom v čase dopravnej nehody prevádzateľom motorového vozidla, ktorým bola dopravná nehoda spôsobená, bol žalovaný 1/. V čase dopravnej nehody žalovaný 1/ mal uzatvorenú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení so žalovaným 2/. Vyššie uvedené skutočnosti boli medzi stranami boli nesporné.

10. Žalovaný 1/ v priebehu súdneho konania namietal svoju pasívnu legitímáciu vo veci, ktorej námietke súd prvej inštancie nevyhoviel. Uvedený právny záver súdu prvej inštancie žalovaný 1/ považuje za nesprávny. Podľa názoru žalovaného 1/ analogické použitie ustanovenia § 427 Občianskeho zákonníka ohľadom objektívnej zodpovednosti prevádzateľa motorového vozidla je nesprávne. Podľa platnej právnej úpravy nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby možno uplatňovať podľa § 11 Občianskeho zákonníka, t.j. mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu. Z ustanovení § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka vyplýva, že základnou podmienkou uplatnenia nároku na nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv je bezprostredná väzba medzi oprávnenou osobou (osobou, do ktorej osobnostných práv bol neoprávnene zasahovaný) a osobou povinnou (osobou, ktorá do týchto práv neoprávnene zasahovala). Nakoľko zákon v týchto ustanoveniach

jednoznačne určí subjektov právneho vzťahu vyplývajúceho z nároku na nemajetkovú ujmu, analogické použité príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu neprichádza do úvahy. Účastníkom tohto právneho vzťahu je fyzická osoba, do osobnostných práv ktorej bolo zasiahnuté a osoba, ktorá sa dopustila určitého konania neoprávnene zasahujúceho do chránených osobnostných práv (v danom prípade vodič).

11. Použitie ust. § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka taktiež neprichádza do úvahy, nakoľko medzi žalovaným 1/ a vodičom motorového vozidla, M. N. v čase dopravnej nehody nebol žiadny pracovnoprávny vzťah, opak ktorej skutočnosti v priebehu konania nebol preukázaný. Pán M. N. vo svojej výpovedi síce uviedol, že pracuje u žalovaného 1/, ale žalovaný 1/ ako fyzická osoba v čase dopravnej nehody nemal právne postavenie zamestnávateľa. Žalovaný 1/ v tom čase bol spoločníkom a konateľom vo viacerých obchodných spoločnostiach a pán M. N. bol zamestnancom v jednej z týchto spoločností, na ktorú skutočnosť právny zástupca žalovaného 1/ po výpovede pána N. aj poukázal.

12. Podľa žalovaného 1/ právny záver súdu prvej inštancie ohľadom trojročnej premlčacej doby je nesprávny. V prípade, ak z hľadiska povinného zmluvného poistenia považuje uplatnený nárok za škodu, tak z toho treba vychádzať aj pri určení premlčacej doby, t.j. treba aplikovať ust. § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého premlčacia doba je subjektívna dvojročná. V prípade aplikácie dvojročnej subjektívnej premlčacej doby je možné konštatovať, že žalobkyňou uplatnený nárok je už premlčaný.

13. Súd prvej inštancie vyhovel žalobe v celom rozsahu, t.j. z titulu náhrady nemajetkovej ujmy priznal žalobkyňi uplatnenú sumu, 15.000,-eur. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že bola preukázaná silná citová väzba syna a žalobkyne a podľa názoru súdu bola v konaní preukázaná aj adekvátnosť výšky uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy. V rámci odôvodnenia súd prvej inštancie príkladmo poukázal na viaceré rozhodnutia Krajského súdu v Trnave. Podľa názoru žalovaného 1/ však pri určení výšky nemajetkovej ujmy nie je možné z týchto rozhodnutí vychádzať, nakoľko nejdú o obdobné prípady. Súd prvej inštancie nebral do úvahy, že žalovaný 1/ v čase nehody nebol šoférom motorového vozidla, nemal žiadny vplyv na dopravnú nehodu a z jeho strany k žiadnemu neoprávnenej zásahu do osobnostnej sféry žalobkyne nedošlo. Ak prijmeme záver, že žalovaný 1/ je pasívne legitimovaný v tomto spore, tak súd prvej inštancie by sa musel vysporiadať aj so skutočnosťou, že žalovaný 1/ v akej miere je zodpovedný za takúto nemajetkovú ujmu a brať do úvahy aj okolnosti, za ktoré k neoprávnenej zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo aj z hľadiska žalovaného 1/. Súd prvej inštancie ďalej v odôvodnení uviedol, že žalovaný 1/ a najmä vodič vozidla sa s poškodenou preukázateľne nekontaktovali dostatočným spôsobom a neprejavili účinnú ľútosť. Uvedený záver súdu prvej inštancie je nesprávny, nakoľko vodič vozidla po dopravnej nehode písomne kontaktoval žalobkyňu cez jej advokáta, pričom žalobkyňa odmietla s ním komunikovať a žiadala ho, aby ju už viackrát nekontaktoval. Uvedené skutočnosti boli potvrdené tak pánom M. N. ako aj samotnou žalobkyňou. Taktiež bolo preukázané, že v čase dopravnej nehody žalobkyňa dlhší čas bývala v spoločnej domácnosti s jej nebohým synom a s dvoma dcérami. Žalobkyňa teda nebola odkázaná výlučne len na svojho syna, ale určitú pomoc, podporu dostala aj od svojich dcér. Ďalej intenzívny vzťah medzi žalobkyňou a jej neb. synom nebol riadne preukázaný, nakoľko výpoveď sestry žalobkyne, V. M. smerovala prevažne k finančným otázkam a ďalej pán V. M. vo svojej výpovedi tiež uviedol, že nebohý syn žalobkyne o svojej matke a rodine vôbec nerozprával. Ak vzájomný vzťah žalobkyne a nebohého syna bol taký intenzívny, ako to tvrdila žalobkyňa, tak je nepredstaviteľné, že počas jedného roka, čo V. M. a nebohý syn žalobkyne spolupracovali a boli v dennom kontakte, by sa nerozprávali o rodine.

14. Vyššie uvedené skutočnosti súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy nebral do úvahy, s nimi sa riadne nevysporiadal, z ktorého dôvodu žalovaný 1/ považuje súdom priznanú čiastku za neprimeranú.

15. Na základe vyššie uvedených skutočností žalovaný 1/ navrhuje, aby odvolací súd podľa ust. § 388 Civilného sporového poriadku Rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda č. 12C/58/2018-162 zo dňa 11.12.2019 v celom rozsahu zmenil a žalobu v celom rozsahu zamietol. Žalovanému 1/ priznal voči žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalovaný 1/ zároveň uplatňuje nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

16. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný 2/ z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) Civilného sporového poriadku. Uviedol, že zotrváva na všetkých ním prezentovaných ústnych

vyjadreniach a písomných podaniach učinенých pred prvostupňovým súdom. Rozsudok považuje za v rozpore s platným právom, a tak právne neudržateľný. Konajúci súd sa vo svojom rozsudku nevyporiadal so zásadnými námietkami Žalovaného 2/, a to najmä vo vzťahu k absencii jeho pasívnej vecnej legitímácie v konaní, ako aj k uplatnenej výške nemajetkovej ujmy (najmä vo vzťahu k jej zdôvodneniu) a so samotnou konštrukciou žaloby. Za závažné pochybenie súdu považuje i skutočnosť, že nedošlo k vyporiadaniu sa so vznesenou námietkou premlčania Žalovaným 2/.

17. Nesúhlasí so záverom súdu, že Žalovanému by mala byť priznaná pasívna vecná legitímácia v predmetnom spore. Zastáva stanovisko, že v súlade s platným právnym poriadkom a aplikačnou praxou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo vzťahu k nemajetkovej ujme, resp. k jej náhrade absentuje pasívna vecná legitímácia Žalovaného 2/ ako poisťovateľa.

18. Prvostupňový súd sa nedokázal vypořiadat' so zásadnými námietkami Žalovaného 2/, a to najmä vo vzťahu k charakteru európskej judikatúry (ktorá bola základom pre závery súdu) čo do rozhodného práva a analýzy výrokovvej vety. Má za to, že súd nesprávne právne vec posúdil a nad rámec legislatívy Slovenskej republiky aplikoval eurokonformný výklad slovenských zákonov.

19. Je možné konštatovať, že ak určitá konkrétna osoba zasiahne do osobnostných práv inej osoby, ktorých porušenie je dôvodom na priznanie nemajetkovej ujmy, pričom tento zásah a teda i zodpovednosť zaň, podľa jeho názoru, nie je možné preniesť na iný tretí subjekt, a to ani v prípade, ak ide o poisťovateľa zodpovedného subjektu, ak nemajetková ujma nie je výslovne predmetom poistenia.

20. Poukazuje na rozhodnutie zo dňa 20.04.2011, sp. zn. 4Cdo/168/2009: „.....Z uvedených úvah teda vyplýva, že v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv, je v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka nositeľom hmotnoprávnej povinnosti ten subjekt, ktorý neoprávnený zásah do osobnostných práv spôsobil.“ Tiež Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31.03.2016, sp. zn. 3Cdo/301/2012: „..... keďže slovenské právo neupravuje takúto náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej obetiam usmrteným pri dopravných nehodách v rámci úpravy zodpovednosti poisteného za škodu, nie je potrebné, aby tento nárok bol v zmysle rozsudku zahrnutý v poistnom krytí z povinného zmluvného poistenia.“ Má za to, že tieto rozhodnutia nastolili smer, akým sa uberá výklad tejto problematiky v podmienkach Slovenskej republiky.

21. Napriek tomu, že Ústavný súd sa pokúsil vstúpiť do tejto právnej otázky (III.ÚS 646/2015-30 zo dňa 16.12.2015, kde žalovaný v rade 2/ vystupoval ako sťažovateľ, I. ÚS 474/2016-17 zo dňa 17.8.2016), bol jeho zásah odmietnutý samotným Najvyšším súdom Slovenskej republiky.

22. Najprv poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky chronologicky nasledujúci po ingerencii Ústavného súdu Slovenskej republiky, a to Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 8 Cdo 219/2016 zo dňa 15.05.2017, kde Najvyšší súd Slovenskej republiky jednoznačne konštatoval: „Podľa dovolacieho súdu v preskúmvanej veci nejde ani o prípad nenáležitého (podľa žalobkyně „extrémneho“) vybočenia z ustálenej súdnej praxe slovenských súdov. Práve naopak, rozhodnutie odvolacieho súdu je plne súladné s dovtedajšou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorý, na rozdiel od rozhodnutí niektorých krajských súdov uvádzaných žalobkyňou v dovolaní, v uznesení z 20. apríla 2011 sp. zn. 4 Cdo 168/2009 dospel k záveru, že podľa súčasne platnej právnej úpravy možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t. j. podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, a teda povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na právo na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. K obdobným záverom dospel pri svojej rozhodovacej činnosti dovolací súd v uznesení z 31. marca 2016 sp. zn. 3 Cdo 301/2012. V tomto rozhodnutí dovolací súd nezistil dôvod na odlišný výklad § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. ani po rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie (SD) C-22/12. Mal za to, že SD v rozsudku nevyložil, či v rámci posudzovanej vnútroštátnej právnej úpravy poistného krytia povinného zmluvného poistenia je zahrnutá aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobená blízkyim osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Preto ani nijakým spôsobom nespochybnil závery doterajšej judikatúry aplikujúcej vnútroštátne právo, zmysle ktorej takáto náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do povinného zmluvného poistenia. SD iba uviedol, ako by mala úprava tejto otázky vo vnútroštátnom práve v súlade s komunitárnou úpravou vyzerat'. Z § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. vyplýva, že toto poistenie nepokrýva

uvedený druh nemajetkovej ujmy, ale kryje iba „škodu na zdraví“, pričom škodu na zdraví a nároky spôsobené zásahom do osobnostných práv Občiansky zákonník striktné od seba odlišuje (viď § 13 ods. 2 a § 16 Občianskeho zákonníka na jednej strane a § 444 a nasl. Občianskeho zákonníka na druhej strane), pričom v uvedenom rozsudku SD nebolo konštatované, že by toto ustanovenie bolo v rozpore s niektorou zo smerníc upravujúcich poistenie zodpovednosti motorových vozidiel. Keďže slovenské právo neupravuje takúto náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej obetiam usmrteným pri dopravných nehodách v rámci úpravy zodpovednosti poisteného za škodu, nie je potrebné, aby tento nárok bol v zmysle rozsudku zahrnutý v poisťovnom krytí z povinného zmluvného poistenia.

23. Rovnako tak odkazuje na ostatný záver Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorým diskvalifikoval aktivitu Ústavného súdu v tejto otázke: Dňa 17.04.2018 Najvyšší súd Slovenskej republiky v Rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/234/2017 konštatoval: „Senát 3 C Najvyššieho súdu Slovenskej republiky postupuje vec na konanie a rozhodnutie veľkému senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.“ Najvyšší súd v odôvodnení rozhodnutia jednoznačne uviedol ním tvrdené skutočnosti, a to: „ Podľa názoru senátu 3 C treba mať na zreteli, z čoho úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti a tomu je prispôsobený aj rozsah jeho právomoci. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach často uvádza, z čoho „nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd“ (viď napríklad I. ÚS 644/2017). Sám tiež opakovaně konštatoval, z čoho „mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov, a suplovať tak poslanie“, ktoré zákon č. 757/2004 K. Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov zveruje práve najvyššiemu súdu, keď mu okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (I. ÚS 564/2012, III. ÚS 610/2017, IV. ÚS 274/09). 26.2. K procesným prostriedkom, účelom ktorých je zjednocovať judikatúru a rozhodovanie senátov najvyššieho súdu a tým prispievať k právnej istote, pribudol s účinnosťou od 1. júla 2016 inštitút veľkého senátu. Úloha veľkého senátu pri zjednocovaní rozhodovania senátov najvyššieho súdu je kľúčová a nezastupiteľná, lebo právny poriadok žiadnemu inému súdu Slovenskej republiky neukladá povinnosť zjednocovať rozhodovanie súdov všeobecnej sústavy súdnictva. „Veľký senát svojim obsahom predstavuje inštitucionálne zabezpečenie princípu právnej istoty vyjadreného v čl. 2 CSP...“ (Sťevček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomasovič M., a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, str. 194).“

24. Vzhľadom na uvedené rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky má za to, že pasívna vecná legitímácia Žalovaného 2/ v tomto konaní daná nie je.

25. Záverom k tejto časti odvolania považuje za potrebné zdôrazniť, že v predmetnej otázke absentuje rozhodnutie Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v zmysle ustanovenia § 48 Civilného sporového poriadku, ktoré jediné môže byť smerodajné pre rozhodovanie súdov nižších stupňov. V prípade absencie tohto zjednocujúceho právneho stanoviska v otázke zásadného právneho významu neexistuje žiadne rozhodnutie, ktorým by bola definitívne vyriešená táto otázka.

26. Konajúci súd sa nijako nevyporiadal s opakovaně vznesenou námietkou premlčania zo strany Žalovaného 2/. Pokiaľ súd prijal záver o existencii pasívnej vecnej legitímácie (s ktorou nesúhlasí), teda, že ide v prípade nemajetkovej ujmy o škodu na účely Zákona o PZP potom je potrebné k tomuto nároku ako ku škode pristúpiť a aplikovať ustanovenia zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v platnom a účinnom znení (ďalej ako „Občiansky zákonník“) upravujúce náhradu škody, vrátane premlčania.

27. Má za to, že nie je možné na jednej strane aplikovanie Zákona o PZP a zároveň ustanovenia tohto zákona vo vzťahu k premlčaniu ignorovať. Zákon o PZP jednoznačne v ustanovení § 15 ods. 2 Zákona o PZP ustanovuje, že na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.

28. Pre plynutie premlčacej doby čo do jej začatia a dĺžky je rozhodujúci zákon Občiansky zákonník. V predmetnom prípade sa musí aplikovať ustanovenie § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka: „Právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.“ a ods. 2:

29. „Najneskôr sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí ak ide o škodu na zdraví.“ Dovoľuje si zdôrazniť, že z judikatúry vyplýva, že poškodený sa dozvie o tom, kto za škodu zodpovedá (§ 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka), v okamihu preukázateľného získania informácie o skutkových okolnostiach, na základe ktorých si môže urobiť dostatočný úsudok o tom, konkrétne ktorá fyzická osoba alebo právnická osoba za škodu zodpovedá; v uvedenom okamihu nemusí byť daná z rozhodnutia súdu vyplývajúca nespochybniteľná istota poškodeného o zodpovednom subjekte a o jeho zodpovednosti (R 16/2014).

30. Na podporu jeho argumentácie opätovne predkladá konajúcemu súdu rozsudok Krajského súdu v Žiline (sp. zn. V Rozsudku sp. zn. 8Co/106/2018 zo dňa 29. júna 2018. Vzhľadom na uvedené k úmrtiu poškodeného E. M. došlo XX.XX.XXXX, kedy tento moment je potrebné považovať za vedomosť o výške škody a o tom, kto ju spôsobil, keďže žalobkyňa mala a musela mať vedomosť o tom, kto za „nemajetkovú ujmu“ škodu zodpovedá. K podaniu žaloby na Okresný súd Dunajská Streda došlo dňa 19.11.2018, a teda po uplynutí dvojročnej subjektívnej doby, ktorá uplynula dňa 09.11.2018. Je pravdou, že v súlade s ustanovením § 15 Zákona o PZP je založený priamy nárok Žalobkyne voči poisťovni, a teda Žalovanému 3/ ako aj voči prevádzkovateľovi vozidla Žalovanému 1/, ale sama Žalobkyňa poukazuje na špecifickosť predmetného prípadu, kedy podľa jeho názoru Zákon o PZP upravuje len náhradu škody a zmyslom a poslaním náhrady nemajetkovej ujmy je jej nevyhnutná spätosť s osobou, ktorá zásah zakladajúci nárok na nemajetkovú ujmu spôsobila.

31. Je nesporné, že súd prihliada aj na to, či pozostalí neboli morálne uspokojení v podobe odsúdenia páchatel'a za trestný čin alebo poskytnutím ospravedlnenia. Základným princípom nemajetkovej ujmy a jej odškodnenia v peniazoch, je princíp primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá je spôsobilá aspoň sčasti zmierniť dôsledky neoprávneného zásahu umožňuje, aby výška náhrady na jednej strane nevytvárala priestor pre obohacovanie sa, ale na druhej strane umožňovala spravodlivé zadostučinenie pozostalých. Trváme na to, že Žalobkyňa podanou žalobou toto svoje tvrdenie poprela a formulovala žalobu v rozpore s poslaním inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy. Finančná náhrada je až posledným spôsobom náhrady v prípadoch, ak nepostačuje morálne zadostučinenie, ktorým je najmä ospravedlnenie alebo samotné prejednanie veci a odsúdenie osoby, ktorá zásah spôsobila.

32. Z citovaných ustanovení vyplýva, že poskytnutie náhrady v peniazoch je len doplnkom morálneho zadostučinenia v prípade, ak to samo o sebe nepostačuje. Morálnym zadostučinením je aj samotné prejednanie veci a ospravedlnenie toho, kto do práv zasiahol.

33. Má za to, že pri nemajetkovej ujme je rozhodné dať možnosť tomu kto zasiahol do práva aby prejavil ľútosť a ospravedlnil sa, čo v konečnom dôsledku môže mať dopad aj na samotnú výšku priznanej nemajetkovej ujmy. Poslaním náhrady nemajetkovej ujmy nie je získané majetkového prospechu, ale zadostučinenia a náhrada v peniazoch, pokiaľ nepostačuje ospravedlnenie. Náhrada v peniazoch tvorí aj historicky len nadstavbu morálneho zadostučinenia a v žiadnom prípade nesmie slúžiť ako majetkový prospech toho komu sa do práv zasiahlo.

34. M. N. (ďalej ako „Vodič“) ako Vodič zodpovedný za nehodu, a teda osoba, ktorá do práv zasiahla na pojednávaní v pozícii svedka, sa ospravedlnil a oľutoval svoje konanie. O ospravedlnenie sa pokúšal aj pred týmto konaním, ako vyplynulo z jeho výpovede v tomto konaní. Tým, že Žalobkyňa žaluje len poisťovňu a prevádzkovateľa vozidla, osoby ktoré nijako nezasiahli do práv Žalobkyne podľa jeho názoru zásadne poprela poslanie inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy a jej konanie vzbudzuje podozrenie len finančnej motivácie podania žaloby.

35. Je nepochybné, že došlo k zásahu do osobnostných práv Žalobkyne, najmä práva na rodinný život. Na tomto mieste považuje za nevyhnutné zdôrazniť aj tú skutočnosť, že nie je možné zamieňať náhradu nemajetkovej ujmy za kompenzáciu nákladov na pokrytie majetkových potrieb, resp. pokrytie nasledujúcich aktivít a nákladov Žalobkyne. Žalobkyňa však v konaní smerovala svoju výpoveď zásadne k materiálnej strate, a to finančnej pomoci a podpore syna, ktorou prispieval na domácnosť. V rovnakom duchu sa niesla aj výpoveď svedkyne V. M.. Žalobkyňa tak podľa jeho názoru nedokázala osvedčiť existenciu nároku čo do zásahu do jej osobnostných práv (náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch), ale obmedzila sa na konštatovanie finančných strát. Takto odôvodnený nárok na nemajetkovú ujmu nemôže obstať. Súd sa nijako nevyporiadal s takýmito námietkami Žalovaného 2/ v konaní.

36. Ďalej poukazuje na zásadnú skutočnosť, a to že konajúci súd má povinnosť skúmať aj dopad nehody a škodového následku do sféry vodiča, ktorý je pre tento nárok ako osoba rozhodujúci. Je potrebné si uvedomiť, že pre priznanie samotnej nemajetkovej ujmy sú rozhodujúce pomery Vodiča ako osoby, ktorá do práv Žalobkyne zasiahla a „pretrhla“ vzťah medzi Žalobkyňou a poškodeným nezvratným zásahom. Preto je potrebné skúmať osobu a najmä majetkové pomery Vodiča a nie Žalovaného 2/ ako poisťovateľa vozidla. Priznanú sumu nie je a nebude Vodič schopný zaplatiť. V podobnom duchu sa nesie i stabilná judikatúra, ktorá prijala závery, že majetkové pomery Vodiča je potrebné zohľadniť nie z pohľadu výšky priznanej satisfakcie, ale z pohľadu možností reálneho uspokojenia priznaných nárokov. V tomto bode je potrebné zamerať sa aj na samotný dopad škodovej udalosti do sféry Vodiča po stránke inej ako sú jeho majetkové pomery. Samotný postoj Vodiča bol opakovane prezentovaný na pojednávaní, a to tým, že sa nevie s touto udalosťou vyrovnáť, niekoľkokrát sa ospravedlnil, vždy má pred očami túto tragickú udalosť.

37. Záverom dodal, že súdy jednoznačne považujú aj odsúdenie škodcu za formu satisfakcie, ktorá sa musí prejavíť na priznanej nemajetkovej ujme, resp. jej nepriznaní ako doplnku poskytnutej satisfakcie.

38. Podľa jeho názoru sa súd v odôvodnení nevyporiadal s argumentáciou Žalovaného 2/ k neexistencii jeho pasívnej vecnej legitímácie. Nedokázal sa vyporiadať so vznesenou námietkou premlčania a konštrukciou žaloby. Rovnako nezohľadnil poukázanie Žalovaného 2/ na nepresvedčivosť preukázania citových väzieb.

39. Zastáva názor, že prvostupňový súd v rozpore so zákonom neuviedol aké skutočnosti považoval za preukázané, ktoré za preukázané nepovažoval, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Odôvodnenie je teda podľa nášho názoru nepreskúmateľné.

40. Vzhľadom na uvedené žiada odvolací súd, aby rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda, vo veci vedenej pod sp. zn. 12C/58/2018 zo dňa 11.12.2019 zmenil tak, že žalobu voči Žalovanému 2/ zamietla a priznáva Žalovanému 2/ náhradu trov konania. Zároveň žiada o priznanie trov odvolacieho konania Žalovanému 2/ alebo alternatívne zrušil rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda vo veci vedenej pod sp. zn. 12C/58/2018 zo dňa 11.12.2019 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalovaný 2/ má nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

41. K odvolaniu žalovaného 1/ sa vyjadril žalovaný 2/. Uviedol, že konajúci súd sa nijako nevyporiadal s opakovane vznesenou námietkou premlčania zo strany Žalovaného 2/. Voči Žalovanému 2/ mohlo ísť len o uplatnenie náhrady škody, pretože ten do práv nijako nezasiahol. Prikláňame sa aj k názoru Žalovaného 1/, ktorý rovnako nebol vodičom, ale prevádzkovateľom vozidla a do práv Žalobkyne nijako nezasiahol. V konaní tak boli na strane žalovaných dva subjekty, ktoré nijako nezasiahli do práv Žalobkyne, neporušili zákonné ustanovenia a svoje povinnosti; nespôsobili jej zásah do práva na ochranu osobnosti. Ich zodpovednosť mohla byť vyvodená len na základe príslušných ustanovení zákona o náhrade škody. Preto zodpovednosť Žalovaného 2/ ako aj Žalovaného 1/ mohla byť vyhodnotená iba ako zodpovednosť za náhradu škody, a v súlade s týmto inštitútom mal konajúci súd nahliadať aj na vznesenú námietku premlčania. Pre plynutie premlčacej doby, čo do jej začatia a dĺžky je rozhodujúci zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v platnom a účinnom znení (ďalej ako „Občiansky zákonník“). V predmetnom prípade sa musí aplikovať ustanovenie § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

42. Dovoľuje si zdôrazniť, že z judikatúry vyplýva, že poškodený sa dozvie o tom, kto za škodu zodpovedá (§ 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka), v okamihu preukázateľného získania informácie o skutkových okolnostiach, na základe ktorých si môže urobiť dostatočný úsudok o tom, konkrétne ktorá fyzická osoba alebo právnická osoba za škodu zodpovedá; v uvedenom okamihu nemusí byť daná z rozhodnutia súdu vyplývajúca nespochybniteľná istota poškodeného o zodpovednom subjekte a o jeho zodpovednosti (R 16/2014).

43. Na podporu svojej argumentácie opätovne poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Žiline (sp. zn. V Rozsudku sp. zn. 8Co/106/2018 zo dňa 29. júna 2018: „Stotožnil sa s vyjadrením z žalovaného 2/ k odvolaniu žalobcov, z čoho nie je možné na jednej strane konštatovať“, že nemajetková ujma je škodou na účely zák. č. 381/2001 Z. z. ale na druhej strane aplikovať premlčanie vo vzťahu k náhrade nemajetkovej

ujmy.“ Vo vzťahu k poisťovni aj uplatnenie nemajetkovej ujmy môže byť len škodou majetkovou, a tak je nevyhnutná aplikácia ustanovenia § 106 Občianskeho zákonníka.

44. Vzhľadom na uvedené k úmrtiu poškodeného E. M. došlo XX.XX.XXXX, kedy tento moment je potrebné považovať za vedomosť o výške škody a o tom, kto ju spôsobil, keďže Žalobkyňa mala a musela mať vedomosť o tom, kto za „nemajetkovú ujmu“ škodu zodpovedá. K podaniu žaloby na Okresný súd Dunajská Streda došlo dňa 19.11.2018, a teda po uplynutí dvojročnej subjektívnej doby, ktorá uplynula dňa 09.11.2018. Vzhľadom na uvedené uplatnený nárok je v celom rozsahu premlčaný. Konajúci súd sa nimi vznesenou námietkou nijako nevyporiadal a nevyjadril sa k nej ani v odôvodnení rozsudku.

45. Nesúhlasí ani so skutočnosťou, že konajúci súd sa nezaoberal námietkou vo vzťahu ku konštrukcii žaloby, kedy boli žalovanými len prevádzkovateľ vozidla a poisťovateľ, a teda ekonomicky stabilné a silné subjekty. Takéto konanie vytvára dojem finančnej motivácie podania žaloby, čo konajúci súd nijako nezohľadnil.

46. V súlade s teóriou práva a judikatúrou za nemajetkovú ujmu možno vo všeobecnom chápaní považovať akúkoľvek ujmu, ktorá pre poškodeného neznamená priamu stratu na majetku, čiže nie je vyjadriteľná v peniazoch. Postihuje teda inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Je zrejmé, že poslaním inštitútu nemajetkovej ujmy, resp. jej náhrady nie je nahrádzať materiálne veci, ako je byt, auto a podobne, popr. pokrytie nákladov na domácnosť. Jej základným účelom je kompenzácia zásahu do osobnostnej sféry. „Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločensťva (vzťahu) s blízkou osobou.“ (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 93/2008 zo dňa 30.03.2010.)

47. Je pravdou, že v súlade s ustanovením § 15 Zákona o PZP je založený priamy nárok Žalobkyne voči poisťovni, a teda Žalovanému 2/ ako aj voči prevádzkovateľovi vozidla Žalovanému 1/, ale sama Žalobkyňa poukazuje na špecifickosť predmetného prípadu, kedy podľa jeho názoru Zákon o PZP upravuje len náhradu škody a zmyslom a poslaním náhrady nemajetkovej ujmy je jej nevyhnutná spätosť s osobou, ktorá zásah zakladajúci nárok na nemajetkovú ujmu spôsobila.

48. Je nesporné, že súd prihliada aj na to, či pozostalí neboli morálne uspokojení v podobe odsúdenia páchatel'a za trestný čin alebo poskytnutím ospravedlnenia. Základným princípom nemajetkovej ujmy a jej odškodnenia v peniazoch, je princíp primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá je spôsobilá aspoň sčasti zmierniť dôsledky neoprávneného zásahu umožňuje, aby výška náhrady na jednej strane nevytvárala priestor pre obohacovanie sa, ale na druhej strane umožňovala spravodlivé zadostučinenie pozostalých. Trvá na tom, že Žalobkyňa podanou žalobou toto svoje tvrdenie poprela a formulovala žalobu v rozpore s poslaním inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy. M. N. (ďalej ako „Vodič“) ako vodič zodpovedný za nehodu, a teda osoba, ktorá do práv zasiahla na pojednávaní v pozícii svedka, sa ospravedlnil a oľutoval svoje konanie. O ospravedlnenie sa pokúšal aj pred týmto konaním, ako vyplynulo z jeho výpovede v tomto konaní. Žalobkyňa však nemala záujem na akomkoľvek kontakte s ním.

49. Tým, že Žalobkyňa žaluje len poisťovňu a prevádzkovateľa vozidla, osoby ktoré nijako nezasiahli do práv Žalobcov podľa jeho názoru zásadne poprela poslanie inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy a jej konanie vzbudzuje podozrenie len finančnej motivácie podania žaloby.

50. Priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy je v rozpore aj s vykonaným dokazovaním vo vzťahu k Vodičovi. Konajúci súd má povinnosť skúmať aj dopad nehody a škodového následku do sféry vodiča, ktorý je pre tento nárok ako osoba rozhodujúci. Je potrebné si uvedomiť, že pre priznanie samotnej nemajetkovej ujmy sú rozhodujúce pomery Vodiča ako osoby, ktorá do práv Žalobkyne zasiahla a „pretrhla“ vzťah medzi Žalobkyňou a poškodeným nezvratným zásahom. Preto je potrebné skúmať osobu a najmä majetkové pomery Vodiča a nie Žalovaného 2/ ako poisťovateľa vozidla. Priznanú sumu nie je a nebude Vodič schopný zaplatiť. V podobnom duchu sa nesie i stabilná judikatúra, ktorá prijala závery, že majetkové pomery Vodiča je potrebné zohľadniť nie z pohľadu výšky priznanej satisfakcie, ale

z pohľadu možností reálneho uspokojenia priznaných nárokov. Samotný postoj Vodiča bol opakovane prezentovaný na pojednávaní, a to tým, že sa nevie s touto udalosťou vyrovať, niekoľkokrát sa ospravedlnil, vždy má pred očami túto tragickú udalosť.

51. Tieto všetky okolnosti sú rozhodujúce pre priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Vzhľadom na tieto kritéria a postoj Vodiča je potrebné prijať záver, že uplatňovaná a v konečnom dôsledku priznaná náhrada nemajetkovej ujmy je neprimerane vysoká.

52. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolaní (§ 379, § 380 CSP), vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania (§ 383 a § 384 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaných 1/, 2/ nebolo dôvodné.

53. Pretože odvolací súd preberá v celom rozsahu súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie v danej veci, výsledky dokazovania správne vyhodnotil a dospel i k správnym skutkovým záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobkyňou uplatneného nároku, a pretože odvolací súd zároveň v celom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľom. Pre úplnosť je potrebné uviesť nasledovné:

54. Predmetom konania je nárok žalobkyne na zaplatenie sumy 15.000 eur, titulom náhrady nemajetkovej ujmy voči žalovaným 1/ a 2/, ktorému súd prvej inštancie v plnom rozsahu vyhovel a predmetom odvolacieho konania bolo v danom prípade posúdiť, či v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv, práva na súkromný a rodinný život, spôsobený usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode, je daná pasívna legitímácia žalovaných 1/ a 2/, či nárok žalobkyne nie je premlčaný a aká je primeraná výška náhrady nemajetkovej ujmy.

55. Žalovaný 2/ podľa názoru odvolacieho súdu nedôvodne namietal v odvolaní porušenie práva na spravodlivý proces v dôsledku nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Preskúmaním obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, odvolací súd nedospel k rovnakému záveru. Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami tej - ktorej strany sporu, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia požiadavkami v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam (rozhodnutia Ústavného súdu SR vo veciach sp. zn. IV. ÚS 115/03, sp. zn. III. ÚS 60/04). Túto požiadavku zvyrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva (napr. Georgidias v. Grécko z 29. mája 1997, Recueil III/1997). Európsky súd pre ľudské práva pripomína, že právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci (napr. rozsudok vo veci Ruiz Torija c. Španielsko a Hiro Balani/Španielsko, oba z 9. decembra 1994, Annuaire, série A č. 303 A a č. 303 B).

56. V posudzovanej veci súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia dal odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Odôvodnenie rozhodnutia v napadnutej časti obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, spĺňa všetky vyššie uvedené požiadavky a tvorí dostatočný podklad pre uskutočnenie prieskumu v odvolacom konaní, pričom odvolací súd nezistil, že by tieto závery boli neodôvodnené. Skutočnosť, že žalovaný 2/ sa s názorom súdu prvej inštancie nestotožnil, nemôže samo o sebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti, alebo arbitrárnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie.

57. Postupom súdu prvej inštancie rovnako nedošlo k takému nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil stranám uskutočňovať im patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a nebola zistená ani tzv. iná vada konania, spôsobilá viesť k záveru, že jej následkom došlo k nesprávnemu rozhodnutiu vo veci a odvolacím prieskumom ex offio nebola zistená ani žiadna vada, týkajúca sa procesných podmienok. Posúdením obsahu odvolania odvolací súd zistil, že ďalšie odvolacie námietky žalovanej 2/ smerujú proti ním tvrdým nesprávnym skutkovým a právnym záverom súdu prvej inštancie, na ktorých založil svoje rozhodnutie, čo viedlo podľa jej názoru k naplneniu dôvodov na odvolanie, uvedených v § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Nesprávny skutkový záver je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď súd prvej inštancie nepostupuje pri hodnotení dôkazov podľa § 191 CSP. Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Pri hodnotení dôkazov v súdnom konaní platí zásada voľného hodnotenia dôkazov sudcom z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Nesprávne hodnotenie dôkazov by bolo možné vytýkať súdu prvej inštancie len v prípade, ak by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov, alebo prednesov strán nevyplývali, ani inak nevyšli v konaní najavo, prípadne, že by si ostali nepovšimnuté rozhodné skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli v konaní najavo, prípadne preto, že v hodnotení dôkazov, či poznatkov, ktoré vyplývali z prednesov strán, alebo vyšli najavo inak z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti alebo vierohodnosti je logický rozpor.

58. Nesprávne právne posúdenie veci je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď súd pochybí pri aplikácii práva na zistený skutkový stav, teda prípad, kedy bol skutkový stav posúdený podľa iného právneho predpisu, než ktorý správne mal byť použitý, alebo ak síce bol aplikovaný správne určený právny predpis, ale súd ho nesprávne interpretoval (nesprávne vyložil podmienky všeobecne vyjadrené v hypotéze právnej normy a v dôsledku toho nesprávne aplikoval vlastné pravidlo, stanovené dispozíciou právnej normy). Vyššie uvedené odvolacie námietky žalovanej 2/ vyhodnotil odvolací súd ako neopodstatnené, bez opory v zistenom a ustálenom skutkovom stave a v následnom právnom posúdení veci súdom prvej inštancie.

59. Súd prvej inštancie správne konštatoval vecnú pasívnu legitímáciu žalovanej 2/ vyplývajúcu z aplikácie § 15 ods. 1 ZoPZP. Odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou žalovanej 2/, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je krytá a nesúvisí s dojednaným povinným zmluvným poistením. Zásah do osobnostných práv žalobkyne (do jej práva na súkromný a rodinný život) stratou najbližšieho človeka, syna v dôsledku čoho utrpela psychickú ujmu, bol spôsobený prevádzkou motorového vozidla, na ktoré sa vzťahovalo povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu u žalovanej 2/. Povinnosť krytia poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám motorovými vozidlami je zabezpečená a definovaná právnou úpravou Európskej únie (rozsudok SD C-22/12 Haasová, bod 39) a preto i v preskúmvanej veci je nutné riešiť spornú právnu otázku v súlade s komunitárnym právom (právna oblasť je harmonizovaná právom EÚ). Tzv. motorové smernice (smernica Rady 72/166/EHS z 24.04.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, smernica Rady 84/5/EHS z 30.12.1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11.05.2005 a smernica Rady 90/232/EHS zo 14.05.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ako i smernica Rady 209/103/ES zo 16.09.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel) na účely účinnej realizácie spoločného trhu smerujú na jednej strane k zabezpečeniu voľného pohybu motorových vozidiel nachádzajúcich sa na území Európskej únie, ako aj osôb vo vozidle a na druhej strane k zabezpečeniu porovnateľného zaobchádzania s poškodenými účastníkmi nehôd spôsobených týmito vozidlami, bez ohľadu na miesto nehody na únijskom území. Ukladajú preto členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola krytá poistením. Ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu pritom odňať dotknutým smerniciam potrebný účinok (rozsudok SD C-300/10 Marques Almeida, C-22/12 Haasová, bod 42). Členské štáty majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením (rozsudok SD C-22/12 Haasová, bod 55). Charakteristika smerníc nič nemení na potrebe uplatňovania princípu prednosti práva ES pred národným poriadkom

za každých okolností. Aj v prípade, že nedochádza k priamej aplikácii konkrétnej právnej normy ES, to znamená, keď sa na určitý právny prípad aplikuje norma vnútroštátna, mala by byť interpretovaná a použitá v súlade s právom ES (tzv nepriamy účinok práva ES; pozri prípad Von Colson a Kamann - rozsudok ESD z 10.04.1984 vo veci 14/82, prípad Marleasing- rozsudok ESD z 13.11.1990 vo veci C-106/89).

60. Pri odpovedi na relevantnú otázku, či vnútroštátne právo upravuje náhradu nemajetkovej ujmy na základe zodpovednosti poisteného za škodu, treba vychádzať z toho, že ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu odňať smerniciam potrebný účinok, a teda sloboda členských štátov určiť, aká škoda bude krytá a aké budú podmienky povinného poistenia, bola obmedzená druhou a treťou motorovou smernicou tým, že tieto smernice stanovili povinné krytie niektorých škôd a v určitých minimálnych sumách. Medzi škodami, ktoré musia byť kryté, sa v súlade s čl. 1 ods. 1 druhej Smernice nachádza najmä ujma na zdraví. Pod pojem ujma na zdraví pritom patrí akákoľvek ujma, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu.

61. Medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s tzv. motorovými smernicami, patrí aj nemajetková ujma (rozsudok SD C-22/12, bod 50), ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore (§ 11, § 13 OZ). Pod pojem ujma na zdraví je treba zahrnúť akúkoľvek ujmu, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu (rozsudok SD C-22/12, bod 47). Podľa ustálenej judikatúry SD sa ustanovenia práva Únie majú vykladať a uplatňovať jednotne na základe znení vypracovaných vo všetkých jazykoch a v prípade rozporu medzi jazykovými verziami textu práva Únie sa má dotknuté ustanovenie vykladať podľa účelu právneho predpisu. Keďže rôzne jazykové verzie článku 1 ods. 1 druhej smernice používajú pojem „ujma na zdraví“, ako aj „osobná ujma“, je treba sa sústrediť na účel smernice, pričom uvedené pojmy dopĺňajú pojem „škoda na majetku“ v snahe uplatnenia extenzívneho výkladu týchto pojmov, s cieľom posilnenia ochrany obetí (rozsudok SD C-22/2012 Haasová, bod 48, 49). Ak zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho práva vyplýva z § 11 a § 13 OZ, vznikla na základe dopravnej nehody a má občianskoprávnú povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú smernice (rozsudok SD C-22/12 Haasová, bod 57, 58). Uvedený záver, ako uviedol SD, nemôže spochybniť ani odlišné systematické zaradenie ustanovení § 11, § 13 OZ k úprave zásahov do ochrany osobnosti, ktorá je nezávislá od úpravy zodpovednosti za škodu. S poukazom na uvedené vzhľadom na skutočnosť, že vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla (SD Tlačové komuniké č. 144/13 z 24. októbra 2013). V tomto kontexte je potrebné tiež poukázať na rozsudok Súdneho dvora vo veci Drozdovs C-277/12, podľa ktorého smernica Rady 72/166/EHS a smernica Rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Žalobkyňa sa preto dôvodne domáhala náhrady nemajetkovej ujmy i priamo voči žalovanej 2).

62. Možno súhlasiť s tvrdením žalovaného 2/, že existujú rozhodnutia NS Slovenskej republiky (sp. zn. 4Cdo 168/2009, 3Cdo 301/2012, 8Cdo 219/2016), ktoré sa k obdobnej otázke pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v prípade uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla vyjadrovali rôzne, ale v čase nasledujúcom po týchto rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR spornú právnu otázku riešil (a tiež vyriešil) Ústavný súd SR. Ten už vo viacerých posudzovaných veciach odmietol sťažnosti poisťovní, namietajúcich porušenie svojich základných práv rozhodnutiami všeobecných súdov, ustáľujúcimi krytie nemajetkovej ujmy pozostalých poistením podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení. V rámci odôvodnenia uznesenia z 11.10.2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016 Ústavný súd SR uzavrel, že pojem „škoda“ použitý v ZoPZP je ústavné konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie. Najvyšší súd SR vo svojom rozsudku zo dňa 31.07.2017, sp. zn. 6MCdo/1/2016 označil „obraznú vnútroštátnu bodku“ v diskusii na témy 1) krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej

ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a 2) tzv. pasívnej legitímácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi. V uvedenom rozhodnutí najvyšší súd vysvetlil, že pri výklade pojmu škoda pre účely ZoPZP treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ ES zo 16.09.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú a aj nemajetkovú. Po vydaní rozhodnutia z 31.07.2017 sp. zn. 6MCdo/1/2016, najvyšší súd nevydal rozhodnutie, ktoré by v porovnaní s týmto rozhodnutím bolo založené na odlišných právnych záveroch. Žalovanou 2/ nastolená otázka bola najvyšším súdom posudzovaná v súlade so závermi vyjadrenými v uvedenom rozhodnutí napríklad už v rozhodnutiach z 27.02.2018 sp. zn. 6Cdo/206/2017, z 27.02.2018 sp. zn. 6Cdo/143/2017, zo 14.06.2017 sp. zn. 3MCdo/1/2016 a z 29.11.2018 sp. zn. 6Cdo/80/2018, sp. zn. 8Cdo/6/2018 z 27.09.2018, sp. zn. 7Cdo/228/2018 z 27.02.2019 a tiež napr. Ústavný súd SR sp. zn. II. ÚS 695/2017 z 05.12.2018. Rozhodnutie z 31.07.2017 sp. zn. 6 MCdo1/2016 bolo publikované v Zbierke stanovisk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 8/2018 pod č. R 61/2018 v znení právnej vety: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná a v súlade s R 71/2018 je potrebné ho považovať za ustálenú rozhodovaciu prax.

63. Súdby by mali vychádzať z právneho stavu, ktorý platí, pričom súd prvej inštancie uvedeným spôsobom aj postupoval a rozhodol v súlade s ustálenou súdnou praxou (R 61/2018) ako i s judikatúrou Ústavného súdu SR (sp. zn. III. ÚS 666/2016 z 11.10.2016), tiež s rozhodnutiami Súdneho dvora Európskej únie C-22/12 Haasová, C-63/09 Axel Walz, C-277/12 Drozdovs).

64. Najvyšší súd SR v rozsudku z 10.11.2016 sp. zn. 3 Cdo 174/2016 vyslovil, že aj v rozhodovacej praxi senátov najvyššieho súdu môže byť niekedy riešenie interpretačných a aplikačných problémov (odstraňovanie nejednotností) spojené s procesom postupného zjednocovania názorov, v počiatočných fázach ktorého nie je vylúčená možnosť výskytu rozhodnutí spočívajúcich na odlišných alebo až protichodných názoroch. Právny poriadok Slovenskej republiky predvída možnosť existencie rozdielnych právnych názorov súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach a upravuje procedúru, prostriedky a nástroje, ktoré majú zabezpečiť koherentnosť judikatúry. Tento mechanizmus spočíva najmä v inštitúte zverejňovania súdnych rozhodnutí zásadného významu najvyšším súdom a v inštitúte prijímania stanovísk k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov plénom najvyššieho súdu alebo príslušným kolégiom najvyššieho súdu.

65. Výskyt rozdielnych rozhodnutí v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva (viď napr. nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 51/2014). Pokiaľ súd rieši právnu otázku (tú istú alebo analogickú), ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odlišným spôsobom bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, nekoná v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy a môže tým porušiť aj právo účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (III. ÚS 192/06). Právna istota spolu s požiadavkou ochrany legitímnych očakávaní principiálne neznamená právo účastníka konania na rovnaké právne posúdenie jeho veci. Nesporne však znamená právo na vysvetlenie dôvodov, pre ktoré sa konajúci orgán verejnej moci od stabilného, doteraz zastávaného právneho názoru odchyľuje (III. ÚS 51/2014). (nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 153/2018).

66. Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva požiadavky právnej istoty a legitímneho očakávania nezahŕňa právo na ustálenú judikatúru (Unédic proti Francúzsku, č. 20153/04). Uviedol tiež, že názorová nejednotnosť medzi súdmi je svojou povahou dôsledkom, ktorý je vlastný každému súdnemu systému (Zielinski a Pradal & Gonzales a ďalší proti Francúzsku č. 24846/94). Judikatúra nemôže byť bez vývoja a nie je vylúčené, aby (a to i pri nezmenenej právnej úprave) bola nielen doplňovaná o nové interpretačné závery, ale aj menená (nález Ústavného súdu Českej republiky z 20. júna 2007 sp. zn. III. ÚS 117/07).

Tento jav je do značnej miery prirodzený, pretože odráža skutočnosť, že proces interpretácie a aplikácie práva nie je statický, ale dynamický, a sudy, poctivo hľadajúce najsprávnejšie a najspravodlivejšie riešenie rozhodovaných prípadov, môžu neskôr dospieť k presvedčeniu, že riešenie, ktoré zvolili skôr, nie je z celého radu dôvodov optimálne (stanovisko pléna Ústavného súdu Českej republiky z 25.11.2014 sp. zn. Pl. ÚS-st. 39/14). Neexistuje a nemôže existovať žiadna garancia proti zmene judikatúry ako takej. I keď nenastane zmena spoločenských pomerov, v právnej oblasti dochádza k neustálemu vývoju a justičné orgány musia mať možnosť, ktorá plynie priamo z viazanosti sudcu zákonom, doterajší, na základe novo získaných poznatkov nesprávny právny názor zvrátiť, resp. prekonať (nález ÚS ČR z 12.12.2013 sp. zn. III. ÚS 3221/11).

67. Rovnako nebola správna argumentácia žalovaného 2/ o výlučne osobnej povinnosti zodpovednej osoby poskytnúť zadosťučinenie podľa § 13 OZ, v dôsledku „osobnostného puta“ medzi pozostalým a vinníkom nehody. Žalovaný 2/ nespochybnil poistný vzťah z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla medzi ním a žalovaným 1/, ako prevádzateľom vozidla, ktorý zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve (§ 4 ods. 1 ZoPZP). Súd prvej inštancie správne konštatoval i zodpovednosť žalovaného 1/ ako prevádzateľa motorového vozidla podľa 427 OZ.

68. Poškodený sa môže domáhať náhrady škody voči prevádzateľovi dopravného prostriedku podľa § 427 na základe objektívneho princípu a proti vodičovi dopravného prostriedku podľa § 420 na základe zodpovednosti založenej na predpokladanom zavinení. Objektívna zodpovednosť prevádzateľa je koncipovaná širšie než zodpovednosť vodiča podľa § 420 Občianskeho zákonníka, pretože vodič zodpovedá iba za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti a naproti tomu prevádzateľ zodpovedá poškodenému za celú škodu.

69. Nie je možné vylúčiť, že jedným konaním budú súčasne naplnené predpoklady zodpovednosti za zásah do osobnostných práv ako aj podmienky pre náhradu škody.

70. Platí zásada, podľa ktorej, ak neoprávnený zásah do osobnosti bol spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou (alebo fyzickou osobou) k realizácii činnosti tejto právnickej osoby (alebo inej fyzickej osoby), kedy určujúcim je existencia miestneho, časového a vecného vzťahu k plneniu činnosti takejto osoby, potom v týchto prípadoch občianskoprávnej sankcie podľa § 13 OZ postihujú samotnú právnickú alebo inú fyzickú osobu v zmysle analógie § 420 ods. 2 OZ v spojení s § 853 toho istého zákona (obdobne Karel Knap a JiříŠvestka a kol.: Ochrana osobnosti podľa občianskeho práva. Praha: Linde - Praha, a.s., 2004, s 166). (vid napr. 30 Cdo 1293/2007 (NS ČR))

71. Medzi neoprávneným zásahom a poškodením (ohrozením) niektorého z osobnostných práv musí byť vzťah príčinnej súvislosti. Príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním žalovaného 1/ (jeho zamestnanca) a negatívnym zásahom do práva žalobkyne na ochranu súkromia a rodinného života (podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka) je daná, a to s poukazom na záver o pasívnej legitimácii žalovaného 1/ v danej veci. Podľa § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka je škoda spôsobená fyzickou osobou, aj keď bola spôsobená pri jej činnosti tými osobami, ktoré na túto činnosť použila (tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú nezodpovedajú, ich zodpovednosť podľa pracovnoprávnych predpisov nie je dotknutá). Pri určení osoby zodpovednej za nemajetkovú ujmu, je teda daná analogická aplikácia ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka (rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo 228/2012).

72. Žalovaný 1/ namieta svoju pasívnu legitimáciu i tým, že vodič motorového vozidla v žiadnom pracovnoprávnom vzťahu so žalovaným 1/ nebol, k dopravnej nehode nedošlo v rámci plnenia pracovných povinností pre žalovaného 1/.

73. Občianskoprávne sankcie podľa § 13 Občianskeho zákonníka postihujú samotnú túto právnickú osobu (alebo fyzickú osobu) pri analogickom použití § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pričom odvolací súd sa s uvedenou argumentáciou stotožňuje (por. rozsudok NS ČR 30 Cdo1627/2005). Ustanovenie § 420 ods. 2 Obč. zák. dopadá na prípady, kedy konkrétnu činnosť, pri ktorej vznikla škoda, vykonáva právnická či fyzická osoba (podnikateľ) nie sama, ale prostredníctvom iných osôb, ktoré zamestnáva, alebo ich prácu k svojej činnosti využíva. Táto zodpovednosť právnickej či fyzickej osoby sa uplatní nielen v prípadoch, kedy škoda bola spôsobená ich zamestnancom, ale i vtedy, ak bola spôsobená inými osobami, ktoré podnikateľský subjekt použil k svojej činnosti. Nie je preto podmienkou

priamy právny (zmluvný) vzťah toho, kto škodu spôsobil, voči podnikateľovi. Tzv. osoba použitá k činnosti nevykonáva prácu vlastným menom na vlastné riziko, ale pre právnickou (fyzickú) osobu, podľa jej pokynov či príkazov, poprípade v jej záujme. Podstatné je, či konanie toho, kto škodu spôsobil, nepostrádalo miestny, časový a vecný vzťah k plnenou úlohou podnikateľa v rámci jeho činnosti, teda či nešlo o konanie, ktorým škodca sledoval svoj vlastní záujem; rozhodujúci je vnútorný (účelový) vzťah konania, pri ktorom vznikla škoda, k činnosti podnikateľa, ktorú vykonáva. Priama zodpovednosť toho, kto škodu spôsobil, nastáva len v prípade, že jeho konanie, ktorým bola škoda spôsobená, nespadá do rámca činnosti podnikateľa, pre ktorého prácu vykonal (tzv. exces) (rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo 1855/2012).

74. Podľa § 132 ods. 1 CSP, v žalobe sa okrem všeobecných náležitostí podania uvedie označenie strán, pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov na ich preukázanie a žalobný návrh.

75. Citované ustanovenie zakotvuje dôkaznú povinnosť strán v sporovom konaní t.j. povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov leží zásadne na stranách konania. Strana má jednak povinnosť tvrdenia, jednak dôkaznú povinnosť. Následky spojené s ich nesplnením v podobe vecne nepriaznivého rozhodnutia nesie tá strana konania, ktorá tieto povinnosti nespĺnila. Medzi povinnosťou tvrdenia a povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie tvrdení je vzájomná väzba. Pokiaľ strana konania nespĺní povinnosť tvrdenia, nemôže splniť ani povinnosť označiť na svoje tvrdenia dôkazy. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť strana konania za to, že v konaní neboli preukázané jej tvrdenia a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jej neprospech.

76. Okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú povinnosti tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie tvrdení, je daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer strán konania. Táto norma zásadne určuje tak rozsah dôkazného bremena (okruh skutočností, ktoré musia byť preukázané), ako aj nositeľa dôkazného bremena. Na povinnosť tvrdenia nadväzuje povinnosť označiť dôkazy preukazujúce tvrdené skutočnosti. Žalovaný (dlžník) nie je procesným subjektom, ktorého by sa vyššie spomenuté procesné povinnosti netýkali; pokiaľ sa chce v konaní úspešne brániť. Teória v tejto súvislosti hovorí o tzv. presúvaní dôkazného bremena. Ide tu o rozdelenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena medzi účastníkov konania v závislosti na aktuálnom stave (priebehu) konania a na tom, ako právna norma vymedzuje práva a povinnosti účastníkov hmotnoprávneho vzťahu (por. rozsudok Najvyššieho súdu SR z 22.9.2010, sp. zn. 3MCdo 6/2010). Otázkou splnenia povinnosti tvrdenia a povinnosti označiť na preukázanie tvrdení dôkazy musí súd vždy riešiť so zreteľom na individuálne okolnosti prejednávanej veci.

77. Z výsluchu svedka M. N., vyplynulo, že v čase dopravnej nehody bol zamestnaný u žalovaného 1/ na dohodu. Vtedy odchádzali do práce. Priamo na pojednávaní dňa 21.10.2019 zo strany žalovaného 1/ na svedka otázky neboli kladené a ani namietané skutočnosti k jeho výpovedi. Uvedené konštatoval i súd prvej inštancie a i odvolací súd má za to, že niet dôvodu neprihliadať na výpoveď svedka, ktorého výpoveď na danom pojednávaní nebola namietaná a ani vyvrátená. Sám žalovaný 1/ vo svojom odvolaní uviedol, že žalovaný 1/ ako fyzická osoba v čase dopravnej nehody nemal právne postavenie zamestnávateľa, bol spoločníkom a konateľom vo viacerých obchodných spoločnostiach a pán M. N. bol zamestnancom v jednej z týchto spoločností. Pokiaľ tomu tak bolo, nič nebránilo žalovanému 1/ uvedené preukázať. Počas konania, teda neprodukoval a ani nenavrhol vykonať žiadne dôkazy, na podporu svojich neskorších tvrdení. Preto v zhode s názorom súdu prvej inštancie má i odvolací súd za to, že medzi svedkom M. N. a žalovaným 1/ bol vzťah zamestnanca a zamestnávateľa. Preto z vyššie uvedeného má odvolací súd za to, že pasívna legitímácia i žalovaného 1/ je daná.

78. Žalovaní 1/ a 2/ namietali vo svojom odvolaní aj výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy a vytýkali súdu prvej inštancie aj nedostatočné odôvodnenie výšky priznaného nároku a to, že výpoveď žalobkyne ako aj svedkyne smerovala zásadne k materiálnej strate. Tiež namietali, že súd neskúmal dopad nehody a škodového následku do sféry vodiča, ktorý je pre tento nárok ako osoba rozhodujúci a neboli to žalovaní 1/ a 2/, ktorí zasiahli do práv žalobkyne. Vodič, ktorý je zodpovedný za nehodu, sa ospravedlnil a oľutoval svoje konanie.

79. Súčasťou súkromného života je nepochybne aj rodinný život, zahŕňajúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými a preto rešpektovanie súkromného, teda i rodinného života musí zahŕňať právo na vytváranie

a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, aby bolo možné okrem iného tiež rozvíjať a naplňať vlastnú osobnosť. Zavinená smrť blízkej osoby môže vzhľadom na vzájomné úzke a pevné sociálne, morálne, citové a kultúrne väzby predstavovať vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a naplňovanie osobnosti postihnutej fyzickej osoby. Nečakaným a šokujúcim úmrtím syna žalobkyne došlo k závažnému zásahu do jej osobnostných práv (práva na súkromie a rodinný život), pričom následok tohto zásahu je nereparovateľný. Pri úmrtí nemôže žiadne zadostučinenie odčiniť vzniknutú ujmu, ktorá má absolútny charakter. Súd prvej inštancie aj vo vzťahu k výške uplatňovaného nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy zistil v dostatočnom rozsahu skutočností rozhodné pre meritórne posúdenie veci a prihliadal na zákonom stanovené kritériá priznávania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Ustanovenie § 13 ods. 2 a 3 OZ nevymedzuje hranicu pre určenie výšky relutárnej formy náhrady za nemateriálnu ujmu. Výšku náhrady určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva.

80. Základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, sú závažnosť vzniknutej ujmy, ako i okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (ktoré môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila). V dôsledku neoprávneného zásahu osoby, ktorá dopravnú nehodu spôsobila došlo v danom prípade k násilnému pretrhnutiu rodinných a citových väzieb, vyplývajúcich predovšetkým z intenzity vzťahu so zomrelým. Je nepochybné, že smrťou syna bol spôsobený závažný a neodstrániteľný zásah do jej súkromného a rodinného života, ktoré patria medzi osobitne chránené práva podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Na druhej strane pri zachovaní proporcionality výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Judikatúra súdov v oblasti ochrany osobnosti sa zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernení nepriaznivého následku neoprávneného zásahu (keďže nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčíslieť). Ústavný súd ČR v náleze sp. zn. I. ÚS 2844/14 sformuloval aj kritériá pre určovanie výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Za okolnosti, ktoré je potrebné skúmať na strane poškodeného, sú považované najmä: a) intenzita vzťahu žalobcu so zomrelým, b) vek zomrelého a pozostalých, c) otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, d) prípadné poskytnutie inej satisfakcie. Pre výšku náhrady je kľúčová najmä kvalita vzájomného vzťahu osôb narušená neoprávneným zásahom, psychická bolesť zo straty veľmi blízkeho človeka je často vnímaná ako neznesiteľná, fyzická, obmedzujúca ostatné aktivity pozostalého, často prerastajúca do duševného ochorenia. Pri zohľadnení veku zomrelého sa odlišuje nakoľko je prežívaná strata novorodenca jeho rodičmi, strata rodiča jeho deťmi, alebo strata osoby v dôchodkovom veku jej vnúčatami. Dôležitú úlohu má aj pocit zodpovednosti rodiča za svoje deti. Strata osoby, na ktorej je pozostalý existenčne závislý sa prejaví aj vo sfére osobnostného prežívania. Iná forma satisfakcie než peňažná (napr. ospravedlnenie škodcu) nemôže byť sama osebe dostačujúca, jej poskytnutie a následné posúdenie jej významu však môže mať za následok zníženie peňažnej náhrady. Za okolnosti, ktoré je potrebné skúmať na strane pôvodcu zásahu (škodcu, žalovaného) za predpokladu, ak majú zároveň vplyv na vnímanie ujmy oprávnenými osobami sú považované najmä: a) postoj žalovaného (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a pod.), b) dopad udalosti do duševnej sféry pôvodcu - fyzickej osoby, c) jeho majetkové pomery, d) miera zavinenia škodcu eventuálne miera spoluzavinenia usmrtenej osoby. Postoj škodcu môže podstatným spôsobom ovplyvniť vnímanie ujmy pozostalými, ústretové správanie, ospravedlnenie alebo prejavená ľútosť škodcu môžu zmierniť dopady nemajetkovej ujmy, naopak jeho ľahostajnosť, arogancia či vyjadrená bezcitnosť môže ujmu pozostalých osôb ešte prehĺbiť. Potrebné je prihliadať aj k majetkovým pomerom škodcu, tak, aby bola daná možnosť reálneho uspokojenia priznaných nárokov a aj v tom zmysle, aby uložená povinnosť nahradiť spôsobenú škodu nemala pre škodcu doživotné likvidačné následky a jeho majetkovou likvidáciou neznemožňovala mu viesť znesiteľný a ľudsky dôstojný život.

81. V danom prípade vodič, ktorý zapríčinil nehodu, nebol zo strany žalobkyne žalovaný, ale nič to nemení na tom, že i na jeho postoj a správanie je potrebné prihliadať. Z jeho výsluchu vyplynulo a žalobkyňa to ani nepoprela, že sa jej ospravedlnil, svoj čin oľutoval a bol za uvedené konanie i právoplatne odsúdený. Na druhej strane však tiež uviedol, že pokiaľ by si žalobkyňa od neho uplatňovala škodu, nebol by schopný ju nahradiť. Následky neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobkyne sú nezvratné, táto ťažko znáša stratu syna, pričom celú udalosť prežíva stále intenzívne. Je to udalosť,

s ktorou sa mnohí nevyrovňajú po celý zvyšok života, takže akákoľvek peňažná čiastka nie je vôbec spôsobilá celkom zmierniť ich útrapy, ktoré budú stále pretrvávať, keďže puto medzi rodičmi a dieťaťom je putom natoľko silným, že ho za žiadnych okolností nemožno celkom pretrhnúť, na stratu syna zabudnúť a vyrovnať sa s ňou. Najsilnejšie rodinné väzby sú práve tie, ktoré sú tvorené v priamej príbuzenskej línii, alebo sú utvorené na základe dlhodobého spolužitia v spoločnej domácnosti, a to medzi rodičmi a deťmi, manželmi, často tiež medzi súrodencami. Smrť dieťaťa je pre jeho rodičov vždy mimoriadnym zásahom do ich osobnostných práv, preto v takomto prípade ani nie je potrebné preukazovať žiadnu osobitnú mimoriadnosť zásahu (rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/90/2010). Narušenie takýchto vzťahov potom najmä v prípade, ak k nemu dôjde nečakane v dôsledku neočakávanej tragickej udalosti, vyvolá nielen zásah do telesnej integrity jedinca priamo zasiahnutého takouto udalosťou, ale aj do integrity jeho blízkych osôb. Akákoľvek peňažná kvantifikácia duševných útrap je spojená s problémom, že pri nej nie je možné vychádzať z objektívne merateľných výsledkov. V danom prípade išlo o relatívne mladého človeka, ktorý mal život ešte pred sebou a ktorý ho zdieľal so svojou matkou. Odhliadnuc od vyššie uvedeného, o to viac musela žalobkyňa prežívať stratu svojho syna, keďže žili v spoločnej domácnosti a tejto vypomáhal a nielen finančne, ktorá skutočnosť však nič nemení na ich vzťahu. Pokiaľ aj svedkyňa V. M. uviedla, že v súčasnosti je žalobkyňa na tom po finančnej stránke veľmi zle, nemožno jej výpoveď vykladať iba tým spôsobom, že žalobkyni ide o finančnú stránku. Z toho, že nebohý syn žalobkyne o tejto nezoprával a preto tento ich vzťah nebol intenzívny tiež nie je možné vyvodiť.

82. Vzhľadom na uvedenú požiadavku kazuistiky, ktorá priamo vyplýva aj z nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 288/2017 z 05.12.2017, musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady odvolací súd príkladmo uvádza, že rozsudkom Okresného súdu Trnava 05.12.2015, č. k. 8C/55/2014-163 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/156/2016, z 07.08.2017 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 eur za smrť manželky žalobcu v dôsledku protiprávneho úkonu zodpovedného subjektu (fyzickej osoby), spočívajúceho v porušení pravidiel cestnej premávky, a dcéram (obe už boli v čase smrti ich matky dospelé a mali vlastné rodiny) suma 8.000 eur a 7.500 eur. Rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 21C/279/2016-116 z 10.07.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/299/2018 súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyni v sume 15.000 eur, a plnoletým deťom, žijúcim so zomrelým v spoločnej domácnosti po 12.000 eur a 13.000 eur za smrť 50 ročného manžela, ktorý ako spolujazdec, utrpel pri nehode smrteľné zranenia. V rozsudku z 01.08.2016, č. k. 3C/233/2013-339 Okresný súd Skalica v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 11Co/497/2016 z 14.03.2018 rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť rodičom každému po 38.726,24 eura, a sestre sumu 20.000 eur za smrť 17 ročnej dcéry a sestry, ktorú ako chodkyňu usmrtil vodič pod vplyvom alkoholu, keď vyšiel s vozidlom mimo cestu. Z rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 11C/496/2015-225, v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 25Co/258/2016 z 29.03.2017 vyplýva povinnosť žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 15.000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla v dôsledku úmrtia manžela žalobkyne dopravnou nehodou. Rozsudkom Okresného súdu Trnava z 15.04.2015 č. k. 37C/358/2013-203 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 26Co/724/2015 z 31.10.2017 bola uložená povinnosť zaplatiť žalobcom 1), 2) (v čase nehody dospelým synom zomrelého) každému po 10.000 eur, žalobcom v 3), 4) rodičom zomrelého každému po 3.000 eur.

83. Odvolacia námietka žalovaných 1/ a 2/ o neprimerane vysokej výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy bola preto nedôvodná, vzhľadom na preukázanú adekvátnosť priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (ktorá vo výške 15.000 eur nepochybne nemôže byť náhradou za život, ale slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy). Priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy nepôsobí na žalovaných 1/ a 2/ likvidačne, ale predstavuje základné štandardné kompenzovanie zmiernenia ujmy žalobkyne v prípade, kedy navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy. Preto nemožno konštatovať, že by priznanie takejto náhrady súdom prvej inštancie bolo prostriedkom bezdôvodného obohatenia žalobkyne. Naopak náhrada nemajetkovej ujmy v zmysle zásad slušnosti a naplnenia požiadavky morálnej spravdnosti, ktorá je predovšetkým požiadavkou spravodlivosti, je spôsobilá naplniť reštitučnú podstatu kompenzácie.

84. Majetkové pomery vodiča dopravného prostriedku, ktorý spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej zahynul syn žalobkyne bližšie preukázané neboli a v zásade ani nie sú vzhľadom na výšku priznanej náhrady rozhodujúce pre odstupňovanie výšky priznaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy,

pretože miera subjektívne prežívaných duševných útrap pozostalých nie je nijako závislá od majetkových pomerov pôvodcu zásahu, ale od následkov týmto neoprávneným zásahom spôsobených.

85. Obaja žalovaní 1/ a 2/ vzniesli námietku premlčania. Ako je už vyššie uvedené nie je možné vylúčiť, že jedným konaním budú súčasne naplnené predpoklady zodpovednosti za zásah do osobnostných práv ako aj podmienky pre náhradu škody. V danom prípade si žalobkyňa uplatnila nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, pričom súd už vyššie uviedol rozdiel a i právny nárok tak na náhradu škody ako aj nemajetkovú ujmu.

86. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako jeden z relatívne samostatných prostriedkov ochrany osobnosti fyzickej osoby, je právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje, podľa § 101 OZ. (viď rozhodnutie NS SR sp. zn. 2 Cdo 278/2007)

87. Z rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít prima facie dospejeme k názoru, že pre začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby je rozhodujúci moment, kedy došlo k protiprávnemu zásahu, ktorý viedol k nemajetkovej ujme. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 17.2.2011, sp. zn. 5 Cdo 265/2009, podľa ktorého: „Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv.“ V prejednávanej veci došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv dňa 09.11.2016. Pri ochrane osobnosti má vec navyše aj svoju nespornú logiku, keďže k neoprávnenému zásahu do ochrany osobnosti nemôže dôjsť skôr, ako sa dotknutá blízka osoba o protiprávnom zásahu dozvie. Keďže nie je vylúčené, že sa dotknutý subjekt dozvie o protiprávnom konaní neskôr ako v deň, v ktorom k nemu došlo. Žalobkyňa mohla svoje právo na uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát 10. novembra 2016. Od tohto dňa začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá skončila 09. novembra 2019. Žalobkyňa podala žalobu 20. novembra 2018, teda podala ju včas, a jej nárok nie je premlčaný.

88. Ústavný súd Slovenskej republiky v zhode s rozhodovacou praxou Európskeho súdu pre ľudské práva stabilne judikuje, že povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie neznamená automaticky povinnosť poskytnúť podrobnú odpoveď na každý nastolený argument. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. sp. zn. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, III. ÚS 191/2013). Rozsah povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzované s ohľadom na okolnosti každého prípadu (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 163/2015 zo 17. marca 2016).

89. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu, odvolací súd rozsudok súdu I. inštancie, v súlade s § 387 ods. 1, 2 CSP, ako vecne správny potvrdil.

90. Žalobkyňa má voči žalovaným 1/ a 2/ podľa § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške, vzhľadom na to, že bola v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešná a neboli tu dané žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali výnimočne jej náhradu trov konania nepriznať (§ 257 CSP). O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

91. Rozsudok prijal senát odvolacieho súdu hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).